

Heemstede

Collegebericht

Collegevergadering: 13 juli 2023

Zaaknummer : nnb
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. Meerhoff/A.H.A. Grummel
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Collegebericht: aanvullende informatie nav vragen en toezeggingen opvang amv Heemsteedse Dreef

Aanleiding

In de commissie Samenleving van 26 juni en 6 juli, inzake het toevoegen van de locatie Heemsteedse Dreef 156 aan het regionaal plan opvang asielzoekers Kennemerland voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv), zijn verschillende toezeggingen gedaan door het college. Tevens is een extra bijeenkomst georganiseerd op 10 juli voor omwonenden waar vragen gesteld zijn en zorgen gedeeld.

In dit collegebericht gaan we graag dieper in op deze zorgen en wensen van omwonenden en wensen en bedenkingen van de raad. Ook worden de toezeggingen die zijn gedaan door de wethouders met dit collegebericht afgehandeld.

Omvang locatie Heemsteedse Dreef 156 in relatie tot aantal op te vangen jongeren

Door zowel de commissie als omwonenden zijn zorgen geuit over de omvang van de locatie in relatie tot het aantal jongeren. Zoals de omvang van de gemeenschappelijke ruimten, een wens voor gefaseerde ingroei en de wens van een kleiner groeps-grootte dan 20 tot 25. Het college is structureel in gesprek met het COA en heeft de zorgen gedeeld.

- Uitgangspunt van het COA is maatwerk. In principe bepaalt de omvang van het pand na verbouwing de maximale capaciteit van het pand. Volgens de concept bouwtekeningen is de verwachting dat maximaal 25 plekken mogelijk is.
- COA heeft naar aanleiding van de omwonenden avond een tweede extra schouw door het team verantwoordelijk voor de sociale begeleiding van amv'ers van het pand gedaan. Dit op basis van de vraag of het gestelde aantal van 20 tot 25 een haalbaar en leefbaar uitgangspunt is en het pand een gezonde en sociale leefomgeving kan bieden. Ook na deze tweede extra schouw concludeert het COA dat dit pand een hele goede locatie is om deze groep te huisvesten. De locatie biedt de jongeren voldoende privacy en gezelligheid, het is een huiselijke omgeving. Het huis is overzichtelijk en biedt voldoende ruimte om zich te verspreiden over de locatie, de leefruimte is geschikt.
- Ingroei is mogelijk, we zijn opnieuw in gesprek met het Coa over een eventueel aangepast model. Dit naar aanleiding van de vragen die omwonenden en raadsleden hebben gesteld en zorgen die zij hebben gedeeld. Hier komt het college mondeling op terug tijdens de raadsvergadering.

- Omvang van de gemeenschappelijke leefruimtes, exclusief slaapkamers zijn bij elkaar ongeveer 99m² (eetkeuken, huiskamer, multifunctionele ruimte, kantoorruimten). De precieze afmetingen zijn pas bekend na verbouwing.

Voldoende zorg, begeleiding en onderwijs voor de jongeren

Er zijn meerdere vragen gesteld over de druk op de zorg, het onderwijs en de begeleiding van de amv'ers in Heemstede. Hieronder alles nog even op een rij:

- Er is een infographic gemaakt van de zorg die om een amv'er heen staat, zie bijlage 2. Deze tekening maakt duidelijk dat er veel begeleiding om de amv'er heen staat. De eerste aanspreekpunten voor de amv'er zijn de woonbegeleider en zijn voogd van St. Nidos. Daarnaast zijn er zo nodig de gedragsdeskundigen en natuurlijk de locatiemanager. Om de jongere heen staan ook het onderwijs, de gezondheidszorg, het Centrum voor Jeugd en Gezin Heemstede, sport en welzijn, en de vrijwilligers.
- Per jongere is er een begeleidingsplan, dit is maatwerk. Zo zal er met de ene jongere andere afspraken worden gemaakt over hoe laat hij of zij mag thuiskomen, net als ouders doen met hun kinderen.
- Naast de zorg om een amv'er zijn er op de locatie 24/7 minimaal twee begeleiders aanwezig. Zij zorgen onder andere voor de huisregels en de naleving daarvan. Er is een corveelijst (vuilnis buiten zetten, boodschappen doen etc) en er wordt regelmatig gekookt en gegeten met elkaar. Wanneer nodig kan een jongeren zich terugtrekken in een van de slaapkamers of gemeenschappelijke ruimte. De ervaring van het Coa is dat jongeren juist ook de veiligheid bij elkaar opzoeken. Zij zorgen er met elkaar voor dat de eventuele overlast beperkt blijft, door niet tegelijkertijd met teveel jongeren in de tuin te staan bijvoorbeeld en rekening te houden met de burens. Anderzijds zijn het jongeren die meedoen in de samenleving en zich graag ontwikkelen als onderdeel van bewoners in een wijk.
- Zoals bekend zijn er wachtlijsten bij de ISK (internationale Schakel Klas) in Haarlem en Haarlemmermeer. Op dit moment worden daar regionaal afspraken over gemaakt op basis van de huidige taakstellingen (Oekraïne, statushouders en asiel), met als uitgangspunt dat iedere jongere naar het ISK kan. In september staat er een grote bijeenkomst met gemeenten en schoolbesturen gepland om de verschillende scenario's verder met elkaar uit te werken, denk daarbij aan meerdere satellietlocaties, samenwerking met vrijwilligers en eerdere laten doorstromen naar regulier onderwijs.
- Daarnaast is de gemeente voor onze jongeren op de Heemsteedse Dreef in gesprek met de middelbare scholen in Heemstede voor tijdelijk onderwijs aan de amv'ers, wanneer het regionaal niet snel genoeg wordt opgelost. Het onderwijs in Heemstede heeft hier positief op gereageerd. Ook sportverenigingen en welzijn zijn benaderd voor dagbestedingsactiviteiten die we samen met het Coa zullen oppakken.
- De afspraken rondom onderwijs, zorg, leefbaarheid (overlast en veiligheid) en begeleiding op de locatie worden vastgelegd in de bestuursovereenkomst tussen Coa en de gemeente.

Vragen inzake doelgroep en evenwichtige samenstelling

De locatie is voor jongeren tussen de 15 en 18 jaar, indien ze na hun 18^e geen andere plek kunnen krijgen mogen ze uiterlijk tot hun 21^e jaar blijven op de opvanglocatie. De evenwichtige samenstelling is aan de kennis en kunde van het COA. Daarnaast zijn zij afhankelijk bij de samenstelling van de instroom van minderjarige alleenstaande vluchtelingen op het moment van de start van de opvang.

Indien jongeren jonger dan 15 jaar worden geplaatst (de eerste voorkeur is opvang bij gastgezin voor jongeren onder de 15 jaar <https://www.nidos.nl/voor-opvangouders/opvangouder-worden/>) dan wordt de raad geïnformeerd.

Afspraken over leefbaarheid met de inwoners in de wijk

Zoals aangekondigd heeft op 10 juli het eerste omwonendenoverleg plaatsgevonden. Er leefden echter nog veel vragen vooral over de aantallen jongeren versus het pand. We zijn dan ook niet toegekomen om afspraken te maken over de vijf punten (niet uitputtend als onderwerpen voor een omwonendenoverleg): veiligheid, overlast, sociaal programma (onderwijs, buddy systeem, bijles), ruimtelijke aspecten. Als de raad akkoord gaat met de aankoop 13 juli tijdens de raadsvergadering is het voorstel om op 11 september het eerstvolgende omwonendenoverleg te laten plaatsvinden en dan nader in te gaan op onder andere de vijf voorgestelde punten.

Afspraken in huurovereenkomst inzake verbouwing en start huur

Naar aanleiding van vragen over de verbouwing van 3 maanden van het pand door het Coa heeft het college de afspraken met betrekking tot de start van de huur verder aangescherpt. De afspraak is dat het Coa zodra de eerste bewoner de woning betreft huur gaat betalen. Echter deze afspraak is aangescherpt met; indien de verbouwing langer duurt dan 5 maanden, het Coa huur gaat betalen 5 maanden na oplevering van het pand, onafhankelijk van de verbouwing. Het COA werkt met vaste aannemers en verwacht geen vertraging.

Arrest Didam in relatie tot aanbieden van opvanglocatie aan meerdere huurders?

Nazending of mondeling toegelicht tijdens de raad.

Nakomen afspraken COA en opzeggen bestuursovereenkomst

Indien het COA de afspraken in de bestuursovereenkomst structureel niet nakomt kan de bestuursovereenkomst worden opgezegd door de gemeente. Daarmee kan ook de huurovereenkomst met de in acht neming van de wettelijk termijn van twee maanden tussentijds worden opgezegd. Dit wordt opgenomen in beide overeenkomsten.

In dit kader zijn er een paar specifieke wensen en bedenkingen gegeven. De toevoeging in de bestuursovereenkomst dat er bij veelvuldige overlast overgegaan wordt tot ontbinding wordt verder uitgewerkt. Het opnemen van een boetebeding bij onvoldoende begeleiding nemen we niet mee omdat het college van mening is dat de locatie sluit bij onvoldoende begeleiding, dit zal als zodanig worden opgenomen in de bestuursovereenkomst. De wens om bij wanprestatie en daarmee na beëindiging van de huurovereenkomst er alsnog huur verschuldigd zou zijn door het Coa, houdt juridisch geen stand. De verplichting tot betaling vervalt zodra de huurovereenkomst wordt ontbonden. De relatie tussen gemeente en Coa is dan beëindigd en daarmee kun je geen huur meer eisen.

Nadere vragen planschade in relatie tot gebruik pand als beschermd wonen

Mondelinge toelichting in de raad.

Mogelijke andere opvang locaties

Het college zal de raad informeren als het Coa en de eigenaren tot overeenkomst zijn gekomen over de andere locaties voor asielopvang in Heemstede.

Vragen inzake kapitaallasten pand Heemsteedse Dreef versus verhuur

jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Boekwaarde	1.928.500	1.880.288	1.832.075	1.783.863	1.735.650	1.687.438	1.639.225	1.591.013	1.542.800	1.494.588
afschrijving 40 jaar	48.213	48.213	48.213	48.213	48.213	48.213	48.213	48.213	48.213	48.213
rentekosten	9.643	9.401	9.160	8.919	8.678	8.437	8.196	7.955	7.714	7.473
totaal kapitaallasten	57.855	57.614	57.373	57.132	56.891	56.650	56.409	56.168	55.927	55.685
jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Opbrengst huur COA	75.900	75.900	75.900	75.900	75.900	75.900	75.900	75.900	75.900	75.900
jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
verschil huur en kapitaallast	18.045	18.286	18.527	18.768	19.009	19.250	19.491	19.732	19.974	20.215
na 5 jaar huur in onderhoudsfonds	92.636									
na 10 jaar huur in onderhoudsfonds	191.298									

Noot: de huuropbrengst wordt jaarlijks geïndexeerd. Het verschil tussen huur en kapitaallast wordt in het onderhoudsfonds gestort.

Nood blijft onverminderd hoog

Het college wil u tevens informeren over de Kamerbrief van staatssecretaris Van der Burg van 24 mei, zie bijlage 1 Kamerbrief actuele situatie asiel, hierin staat:

1. Een oproep van de staatssecretaris over de hoge nood in Ter Apel en andere nood- en crisis-opvangplekken in Nederland.
2. Tevens wordt erkend dat de website van Coa op sommige onderdelen achterhaald is. De staatssecretaris geeft aan dat de website van het Coa inzake kleine opvanglocaties op korte termijn wordt geactualiseerd.
3. Tot slot is het van belang om ook het onderzoek naar de slechte omstandigheden in nood- en crisis opvang voor minderjarige vluchtelingen in het oog te houden (zie bijlage 3. Rapport van de ombudsman naar 'Alleen volwassen worden'). Mensonwaardig, oordelen de Nationale Ombudsman en de Kinderombudsvrouw in juni 2022. Gemeenten bieden structureel te weinig plekken aan voor reguliere asielzoekerscentra. Het rapport van de beide ombudsmannen is niet het eerste waarin harde kritiek wordt geuit op de leefomstandigheden van asielkinderen in Nederland.

Bijlagen:

1. Kamerbrief actuele situatie asiel
2. Infographic: Zorg om een amv'er
3. Rapport ombudsman 'Alleen volwassen worden'

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4676715

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 24 mei 2023
Onderwerp Actuele situatie Asiel

De druk op de asielopvang is al geruime tijd hoog. Dit wordt als eerst zichtbaar in Ter Apel. Met de gemeente Westerwolde en het COA heb ik afgesproken dat de maximale bezetting in Ter Apel van 2000 asielzoekers niet meer wordt overschreden. Ik houd me aan mijn woord. Daarom zet ik in op aanvullende kortetermijnmaatregelen, die in lijn zijn met mijn langetermijnstrategie gericht op de aanpak van de opvangopgave via de versterkte provinciale regietafels.¹ Met extra financiële middelen worden via deze tafels oplossingen gecreëerd, bijvoorbeeld door middel van flexwoningen en het aanpassen van panden. Met deze aanpak kunnen de effecten van deze korte- en langetermijnmaatregelen zo spoedig mogelijk intreden.

Kortetermijnmaatregelen

Grootschalige en kleinschalige opvanglocaties en doorstroomlocaties voor statushouders

Ten eerste zijn de provinciale regietafels reeds actief aan de slag om de opvang- en huisvestingsopgave in hun provincie/regio te realiseren. Er wordt erg hard gewerkt aan om oplossingen te creëren voor de grote opgave in de vorm van grote en kleine opvang- en doorstroomlocaties. Ondanks de onvermoeibare inzet van ketenpartners, medeoverheden en maatschappelijke organisaties, waarbij er extra plekken binnenkort en op lange termijn in zicht komen, is voor nu de conclusie dat er op de heel korte termijn plekken te kort zijn en dus meer inzet nodig is. De druk op Ter Apel en de asielketen kan worden weggenomen door het op korte termijn realiseren van grote en kleine tijdelijke locaties. Ik heb aan de medeoverheden gevraagd om op korte termijn tijdelijke en vaste locaties te realiseren. De provinciale regietafels ontvangen dit verzoek formeel per brief. Dit heb ik gisteren ook met de leden van de Landelijke Regietafel (LRT) doorgenomen.

Uitplaatsen van statushouders

Ten tweede treft het COA momenteel voorbereidingen om het uitplaatsen van statushouders te versnellen. Zoals ik uw Kamer eerder heb bericht, loopt de

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2022-23, 19 637, nr. 3100

uitstroom van statushouders achter bij de taakstelling. Er zijn momenteel circa 16.000 statushouders in de opvang van het COA, waarvan 11.000 langer dan de afgesproken 14 weken. Dit zijn mensen die in Nederland mogen blijven en moeten worden gehuisvest door gemeenten. Ik realiseer mij zeer dat de gemeenten en provincies al veel inspanningen hebben gepleegd. Maar tegelijkertijd is er ook de bestuurlijke roep om gestructureerder met opvang en doorstroom bezig te zijn. Om aan de taakstelling te voldoen lopen de gemeenten op dit moment 3.700 statushouders achter op de taakstelling. Hoe het ook zij, statushouders houden een belangrijke opvangplekken van het COA bezet. Daarom is het op korte termijn realiseren van grote en kleine opvang- en doorstroomlocaties het allerbelangrijkst. Daar wordt ook alles op ingezet.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Datum
24 mei 2023

Ons kenmerk
4676715

Bestuursvereinkomst Ter Apel

Om alles er aan te doen in Ter Apel niet in de problemen te komen heb ik met het COA afgesproken dat het COA de komende dagen een operationeel plan gereed heeft om statushouders uit te kunnen plaatsen. In dit operationeel plan is de mogelijkheid opgenomen om indien nodig over te kunnen gaan tot het plaatsen van statushouders in hotels en zullen aantallen asielzoekers op reeds bestaande locaties opgehoogd worden. In het uiterste geval zullen ook asielzoekers – desnoods ongevraagd – in hotels worden ondergebracht.

Identificatie en voorportaal

Asielaanvragers worden na aankomst in Ter Apel geïdentificeerd en geregistreerd door de politie. De instroom is al enige tijd hoger dan de verwerkingscapaciteit in de keten aankan en met de MPP-aantallen is helder dat er extra maatregelen nodig zijn. Om te zorgen dat eenieder tijdig is geïdentificeerd, vlot kan doorstromen en de achterstand kan worden weggewerkt, heb ik opdracht gegeven om de capaciteit te vergroten. Op korte termijn zal de politie opschalen. Vanaf de zomer wordt (verdere) opschaling gerealiseerd met extra externe fte, die onder coördinatie van de politie zal werken. Het uitplaatsen van ongeïdentificeerde asielzoekers wordt zo voorkomen dan wel in duur beperkt.

Daarnaast dienen er extra voorportaallocaties te komen. Om Ter Apel te ontlasten is reeds een tijdelijke opvanglocatie gerealiseerd en in gebruik geweest. Deze locatie diende als tijdelijke opvanglocatie voor personen die geregistreerd en geïdentificeerd zijn. Momenteel wordt samen met ketenpartners en betrokken partijen hard gewerkt aan de realisatie van een tweede tijdelijke opvanglocatie, waar personen die nog niet geïdentificeerd zijn tijdelijk kunnen worden opgevangen. De hal Expo Assen met een capaciteit van 500 personen wordt vanaf 1 juli ingezet als een eerste dergelijke voorportaallocatie.

Doelgroepbeperking

Om te zorgen dat een ieder zo vlot mogelijk kan doorstromen en Ter Apel wordt ontlast, is het van belang dat zo veel mogelijk beschikbare plekken kunnen worden benut. Op dit moment staan er bedden leeg als gevolg van beperkingen t.a.v. het plaatsen van doelgroepen of andere afspraken met gemeenten. Deze plekken heeft het COA hard nodig. Ik doe daarom nogmaals de oproep om geen restricties te hanteren ten aanzien van de te plaatsen doelgroep op (crisisnood)opvanglocaties. Hoewel ik begrip heb voor de maatschappelijke dynamiek die de komst van een locatie met zich kan meebrengen, leiden dergelijke restricties er in de praktijk toe dat er veel plekken niet inzetbaar zijn. In het uiterste geval zullen asielzoekers – desnoods ongevraagd – op opvanglocaties die restricties hanteren worden ondergebracht.

Langetermijnmaatregelen

Zoals eerder aan Uw Kamer bericht, is een aanpak met een aantal maatregelen opgesteld, om op lange termijn de druk op de asielketen te verlichten.² Het kabinet versterkt en stimuleert de governance van het Rijk met de medeoverheden, opdat een integrale en gezamenlijk afstemming ten behoeve van het opvangen van asielzoekers plaatsvindt. Het gebruik van de provinciale regietafels, waar de afstemming verloopt, is cruciaal bij het aanpakken van de opvangopgave. Er zijn vanuit het kabinet financiële middelen beschikbaar gesteld, onder andere met de voorjaarsnota, om via de provinciale regie tafels oplossingen te zoeken, bijvoorbeeld door middel van flexwoningen en het aanpassen van panden. Daarnaast voert het COA maatregelen uit die maximaal 19.000 extra bedden moeten opleveren. Hierbij gaat het om het realiseren van zowel grootschalige en kleinschalige locaties. Het COA werkt hierin samen met maatschappelijke organisaties zoals hulporganisaties en kerken. Ook ondersteunt het kabinet gemeenten bij de huisvesting van statushouders. Deze maatregelen in samenwerking met de provinciale regietafels hebben tijd nodig. De kortetermijnmaatregelen dienen daarom ter bekrachtiging van deze langetermijnstrategie, zodat het effect van zowel de korte- en lange termijnmaatregelen zo spoedig mogelijk kan intreden.

Verdere inzet

Overlast en pilot PBL

Het draagvlak voor de opvang van asielzoekers wordt ondermijnd door asielzoekers die zorgen voor veel overlast en/of criminaliteit. Overlastgevende asielzoekers moeten zo snel mogelijk gestraft worden en uit ons opvangstelsel. Snel beslissen op het asielverzoek van mensen met een kansarme aanvraag moet kwaadwillenden ontmoedigen om naar Nederland te komen. Daarom ben ik bezig met het opzetten van proces beschikbaarheidslocaties (hierna PBL). Een PBL biedt opvang aan vreemdelingen met een asielaanvraag met een hoog afwijzingspercentage, de zogenaamde kansarme asielzoekers. In de PBL geldt een sober opvangregime en de huisregel dat de asielzoekers te allen tijde beschikbaar zijn voor de asiel-, beroeps-, en vertrekprocedure.

Voordat een PBL ingericht zal worden is, in gezamenlijkheid met de gemeente Westerwolde, besloten om een pilot PBL te starten op de ketenlocatie in Ter Apel. Het is de bedoeling dat gestart wordt met de versnelde afdoening van een aantal kansarme asielaanvragen dat in de loop der tijd uitgebreid wordt. Ook met andere gemeenten blijf ik in gesprek over mogelijkheden voor een PBL.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2022-23, 19 637, nr. 3100

Dit zijn de mensen die om een alleenstaande minderjarige vreemdeling heen staan

